

**Uunga siunnersuut: Danskisut innuttaassuseqarneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni
atuutilersinneqarnerat pillugu Namminersorlutik Oqartussat peqquneqarnissaannut
akuerissagaat pillugu Inatsisartut aalajangiinerat.**

pillugu

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerpeqarneranut

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut, Siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviasen, Inuit Ataqtigiit, Siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Aleqa Hammond, Nunatta Qitornai
Inatsisartunut ilaasortaq Rachel H. Ingemann, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Stine Egede, Inuit Ataqtigiit

Ulloq 15. oktober 2020-mi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap suiunnersuut misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Danskisut innuttaassuseqarneq pillugu inatsit qanoq iliorluni piumasaqaatillu suut naammassinerisigut danskisut innuttaassuseqalersinnaanermut malittarisassiuussivoq.

Danskisut innuttaassuseqalertarnermut inatsimmi allannguutit arlallit 2014-imi, 2015-imi 2016-imilu Danmarkimut atuutsinneqalersut arlallit siunnersuutikkut Kalaallit Nunaannut atuutsilersinniarnearput.

Taamaalilluni qanoq iliorluni piumasaqaatillu suut naammasseqqaarlugit danskiisut innuttaassuseqalertarnermut malittarisassat nalagaaffimmi tamarmi assigiinnissaasa qulakkeerneqarnissaa siunnersuutikkut siunertarineqarpoq; tassa naalagaaffeqatigiit immikkoortuini tamani.

Inatsisini atuuttuni allannguutit uku siunnersuummit nassatarineqassapput:

- Nunani allani innuttaassuseqalernermi danskisut innuttaassutsimik annaasaqartarnermut malittarisassat atuuttut atorunnaarsinneqarput.
- Danskisut innuttaassuseqalernermit nalunaaruteqarnermi nunami allami innuttaassutsip atorunnaarsinneqartarneranut malittarisassat atuuttut atorunnaarsinneqarput.
- Meeqqatut nunani allamiumik anaanalittut aamma danskisut innuttaassusilimmik ataatalittut nunami allami aappariinnerup avataatigut inunngorsimasutut inunngornermi danskisut innuttaassuseqalersarneq.

Malittarisassat atuuttut malillugit meeraq nunami allami aappariinnerup avataatigut inunngortoq aatsaat anaanaasoq danskiisut innuttaassuseqarpat taamatuttaaq danskisut innuttaassuseqalersinnaavoq.

Matuma kingorna anaanaasoq ataataasorluunniit danskisut innuttaassuseqarpat taamatuttaaq meeraq danskisut innuttaassuseqalissaaq – tamanna angajoqqaat katissimanersut apeqqutaatinnagu, kiisalu meeqqap nunami inunngorsimasinnaanera apeqqutaatinnagu.

- Meeravissiartaarnermi danskisut innuttaassutsimik meeqqamut ingerlatseqqittarnermut tunngatillugu aappariitut inooqatigiit katissimallutik aappariinnut naligiisinneqarput.

Matuma kingorna meeraq nunami allamioq aqqaneq marluk innorlugit ukiulik katissimallutik aappariinnit imaluunniit inooqatigiinnit meeravissiartaarineqaruni, minnerpaamik angajoqqaarsiangortup aappaa danskisut innuttaassuseqarpat danskisut innuttaassuseqalissaaq.

- Meeraq inunngornermini danskisut innuttaassuseqanngitsumik anaanaqaruni anaanaqataasorli danskisut innuttaassuseqarpat, inunngornerminiit ingerlaannartumik danskisut innuttaassuseqalissaaq.

Anaanaaqataasoq tassaavoq arnaq suaassuteqatigiittut inooqatigisaq meeqqamut mannimmik ikkussivigineqarnikkut pingortumut inatsisitigut angajoqqaajusoq.

Anaanaaqataasarnermut malittarisassat meeqqat pillugit inatsimmi nassaassaapput, inatsilli taanna suli Kalaallit Nunaannut atuuttuulersinneqarsimangilaq.

- Meeqqap angajoqqaavata aappata danskisut innuttaassuseqalernerani meeqqap danskisut innuttaassuseqalersinnaananut angajoqqaap illuatungiusup akuersissuteqarnissaanik piumasaaqammik atuutilersitsineq.

Meeqqamut angajoqqaajusoq danskisut innuttaassuseqalerpat, pineqartup meerai 18-it inorlugit ukiullit aallaavittut aamma danskisut innuttaassuseqalissapput (tamanna naalagaaffimmi najugaqarunik). Meeraq angajoqqaajusunit ataatsimut oqartussaaffigineqarpat, meeqqap danskisut innuttaassuseqalersinnaananut angajoqqaajusup aappaata akuersinissaata piumasaaqatigineqartarnera nalinginnaasumik atorineqartarsimavoq.

Taamak periuseqarsimaneq siunnersuutikkut inatsisitigoortunngortinneqarpoq.

- Inatsisitigut (inatsit tunngaviusoq naapertorlugu) innuttaassuseqalertarnermut aalajangersakkamik inatsisikkut atuutilersitsinikkut, pineqartup meeraata innuttaassuseqalersitsinermi ilanngutsinneqannginnera aalajangersarneqarsinnaavoq. Aalajangersagaq meeqqanut pinerluuteqarsimasunut sammitinneqarpoq.

Meeqqamut angajoqqaajusoq danskisut innuttaassuseqalerpat, pineqartup meerai 18-it inorlugit ukiullit aallaavittut aamma danskisut innuttaassuseqalissapput (tamanna naalagaaffimmi najugaqarunik). Suliani inatsisitigut (inatsit tunngaviusoq naapertorlugu) innuttaassuseqalersitsisarnermut tunngasuni meeqqap pinerluuteqarsimasuunnginnissaa piumasaaqataasarnera nalinginnaasuusimavoq. (Pinerloriaatsit ilaat kingusinnerusukkut atuutilersitsinissamik (karensperiode) nassataqartarput, pinerloriaatsillu allat meeqqap danskisut innuttaassuseqalersinnaananik mattussilluinnartarlutik).

Meeqqap piumasaaqat taanna naammassinngippagu, angajoqqaat danskisut innuttaassuseqalernerat pillugu inatsimmi meeqqap ilaatinngutsinneqannginnera aalajangersarneqassaaq.

Allannguutittaaq uku siunnersuummit ilaatigut nassatarineqarput:

- Danskisut innuttaassuseqarneq pillugu suliat suliarinissaannut atugassanik nunat allat allagaataasa nutserneqarnissaannut aningaasartuutit akilerneqarnissaannut malittarisassanik atuutilersitsineq, DNA-mik misissuinermit peqataanissaaq pillugu malittarisassat tamatumunngalu aningaasartuutit akilerneqarnissaat pillugu malittarisassanik atuutilersitsineq, kiisalu DNA-mik (timip sananeqaataanik) misissuinissani periaasissat pillugit malittarisassanik erseqqinnerusunik atuutilersitsineq.

- Ilaatigut danskisut innuttaassuseqarneq pillugu nalunaarutip tunniunneqarnerani akitsuummik akiliisarneq pillugu malittarisassanik atuutilersitsineq.
- Danskisut innuttaassuseqarnerup uppersaataani aamma danskisut innuttaassuseqarnerup attatiinnarneqarnissaanik qinnuteqarnermi akitsuummik akiliuteqartarnermik atuutilersitsineq kiisalu danskisut innuttaassuseqalernissamut qinnuteqaammik tunniussinermi (inatsit tunngavioq naapertorlugu) akitsuutip qaffanneqarnera pillugu malittarisassanik atuutilersitsineq.
- Inatsit tunngavioq naapertorlugu danskisut innuttaassuseqalernissamik qinnuteqartumik killisiuinermi politiinik atuisinnaanermik periarfissiineq, tamanna suliamut pingaaruteqartutut isigineqarpat.
- Inatsit tunngavioq naapertorlugu danskisut innuttaassuseqalernissamik qinnuteqarnermi qarasaasiakkut (digitalimik) imminut sullittusaanermut ikaarsaanermut malittarisassanik atuutilersitsineq.

2. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

2.1 Qanoq iliorluni malittarisassat atuuttut malillugit innuttaassuseqalertoqarsinnaava:

Inatsimmi tunngavioq § 44, imm. 1 malillugu ‘takornartaq innuttaasunngortinneqarsinnaanngilaq inatsisiliuutigineqarsimanngippat’ (tassa innuttaassuseq), tamanna inatsisitigut pinngippat. Tamanna folketingimi ukiumut marloriarluni inuit aalajangersimasut aqqisigut taaneqartut innuttaassuseqalernissaat pillugu inatsisissatut siunnersuummik akuersissuteqartoqarneratigut pisarpoq. Inatsisitigut danskisut innuttaassuseqalernermut taaguutigineqartartoq tassaavoq “naturalisation” (inatsit tunngavioq naapertorlugu naalagaaffimmi innuttanngortitsineq).

Piumasaqaatit aalajangersimasut naammassineqarsimatillugit, tamanna soorlu assersuutigalugu meeraq angajoqqaanik danskisut innuttaassusilinnik angajoqqaarluni inunngorpat innuttaassuseqalernerneq pillugu inatsisitigut aalajangersaasoqarsinnaaneranut inatsisini tunngavioq aalajangersagaq pineqartoq akornusiinngilaq.

Aammattaaq nunani allamiut danskisut innuttaassuseqalersinnaanermut piumasaqaatinik inatsimmi aalajangersarneqarsimasunik naammassinnittut uppersaammik tunniussinikkut danskisut innuttaassuseqalernerat pillugu inatsisikkut aalajangersaasoqarsinnaaneranut inatsisini tunngavioq aalajangersagaq akornusiisutut isigineqanngilaq. Aalajangersakkat taamaattut danskisut innuttaassuseqarneq pillugu inatsimmi aalajangersarneqarsimapput.

2.1.1 Uppernarsaammik tunniussinikkut innuttaassuseqalertarneq:

Inuit kinguliani taaneqartut Naalagaaffiup sinniisuanut uppersarsaammik tunniussinikkut danskisut innuttaassuseqalersinnaapput. Taamak iliornikkut inuit pineqartut inatsit tunngaviusoq naapertorlugu naalagaaffimmi innuttanngortitsinikkut (tassa inatsisikkut) danskisut innuttaassuseqalernermi sivisoorujussuarmik sullinneqarnissaraluamik sipaarunneqartarput. Immersugassamik immikkut ittumik immersuinikkut uppersarsaasiortoqartarpoq. Tamatuma kingorna uppersarsaat uppersarsaatillu allat tassani taaneqartut Naalagaaffiup Sinniisuanut tunniunneqartarput. Piumasaqaatit naammassineqarsimappata qinnuteqartoq danskisut innuttaassuseqarnermut uppersarsaammik tunineqartarpoq. Allat tamarmik inatsit tunngaviusoq naapertorlugu naalagaaffimmi innuttanngortitsinikkut danskisut innuttaassuseqalernissamik qinnuteqarsinnaapput.

a) Nunani avannarlerni innuttaassuseqartut, tak. § 3:

Nunat avannarliit ilaanni innuttaassusilik piumasaqaatinik ukuninnga naammassinnikkuni uppersarsaammik tunniussinermigut danskisut innuttaassuseqalersinnaavoq:

- 18-inik ukioqalereersimaguni, sulili 23-inik ukioqalersimanani,
- Uppersarsaammik tunniussinermi naalagaaffimmi najugaqartuuguni,
- Minnerpaamik ukiuni qulini naalagaaffimmi najugaqartuusimaguni, taakkunanga ukiut kingullit arfinillit ingerlaneranni minnerpaamik ukiuni tallimani,
- Pillagaasimanngikkuni pillaasarnermullu inatsimmi kapitali 9 naapertorlugu pineqaatissinneqarsimanngikkuni, kiisalu pillaasarnermut inatsimmik unioqutitsisimanermut unnerluutigisaasimanngikkuni.

-

b) Aammattaaq uppersarsaatit inunnit ukuninnga naammassinnittunit tunniunneqarsinnaapput:

- Nunat avannarliit arlaanni inatsit tunngaviusoq naapertorlugu naalagaaffimmi innuttanngortitsineq atornagu allatut innuttaasunngorsimaguni,
- 18-inik ukioqalereersimaguni
- Ukiuni kingullerni arfineq marlunni naalagaaffimmi aalajangersimasumik najugaqarsimaguni, kiisalu
- Piffissap taassuma ingerlanerani kiffaanngissusiiagaanermut pineqaatissinneqarsimanngikkuni imaluunniit kiffaanngissusiiagaanermut sanillersuunneqarsinnaasumik pineqaatissinneqarsimanngikkuni.

c) Meeqqat:

Inuk uppersarsaammik tunniussinikkut danskisut innuttaassuseqalerpat, innuttaassuseqalerneq pineqartup meeraanut aamma atuutissaaq, matumani aamma meeravissiaanut, tamanna meeqqap ilaatinneqannginnissaa erseqqissumik allassimanngippat. Uku piumasaqaataapput:

- Uppersarsaammik tunniussisoq meeqqamut angajoqqaatut oqartussaassuseqaqataanera,
- Meeqqap katissimasuunnginnera,
- Meeqqap 18-it inorlugit ukioqartuunera, kiisalu

- Meeqqap naalagaaffimmi najugaqartuunera.

Meeravissiamut tunngatillugu taamatutaaq meeravissiarnerup Danmarkimi inatsisit naapertorlugit atuuttuunissaa piumasaqaataavoq.

d) Inuit naalagaaffimmi najugaqartut danskisut innuttaassuseqarnermik tiguseqqittarnerat: Inuup inunngornermini danskisut innuttaassuseqalersimasup 18-inillu ukioqalernissami tungaanut naalagaaffimmi najugaqarsimasup innuttaassutsini annaasimaguniuk, ukiuni kingullerni marlunni naalagaaffimmi najugaqarsimaguni uppersaammik naalagaaffiup sinniisuanut tunniussinermigut innuttaassutsiminik tiguseqqissinnaavoq.

Aammattaaq inuk danskisut innuttaassutsiminik annaasaqarsimasoq tamatumalu kingorna nunat avannarliit arlaanni ataavartumik najugaqarsimaguni naalagaaffimmi aalajangersimasumik najugaqaleqqinnermigut uppersaammik naalagaaffiup sinniisuanut tunniussinermigut innuttaassutsiminik tiguseqqissinnaavoq.

2.1.2 Inatsit tunngaviusoq naapertorlugu innuttaasunngorneq

Danskisut innuttaasungorsinnaassagaanni piumasaqaatit arlallit naammassineqarsimassapput, tamanna assersuutigalugu soorlu imminut pilersortuunissamik, Danmarkimiinnissamik, danskisut oqaatsinik piginnaasaqarnissamik Danmarkimilu pissutsinik ilisimasaqarnissamik pisortanut akilerneqanngitsunik akiitsoqannginnissamik piumasaqaatit.

2.2. Allanguut siunnersuutigineqartoq suleriaatsimut atorineqartumut allanguutinik sunik nassataqarpa?

Danskisut innuttaassusillip Kalaallit Nunaanni najugaqartup nunami allami innuttaassuseqalernissamik kissaateqartup danskisut innuttaassuseqarnerminik annaasaqarani taamak iliorsinnaanera peqqussutip nassataraa. Pineqartut tassunga atatillugu danskit oqartussaasuisa tungaannut iliuseqassanngillat.

Nunamili pineqartup innuttaasunngorfigiumasaani inatsisit naapertorlugit marloqiusamik innuttaassuseqarneq akuerineqarnersoq, imaluunniit danskisut innuttaassuseqarnerup atorunnaarsinneqarnissaanik piumasaqaateqartoqarnersoq apeqqutaassaaq. Danskisut innuttaassuseqartut piumasaqaatit aalajangersimasut malillugit nunanut allanut akuutitsinermullu ministeeriaqarfimmut qinnuteqarnermikkut suli danskisut innuttaassuseqarnerminnik atorunnaarsitsisinnaapput.

Aammattaaq nunami allamiut Kalaallit nunaanni najugaqartut danskisut innuttaassuseqalerumasut taamak iliorsinnaanermut danmarkimi piumasaqaatinik naammassinnittariaqannginnerat peqqussummit nassatarineqarpoq. Tamatumani nunami pineqartup innuttaassuseqarfigeriigaani inatsisit naapertorlugit marloqiusamik

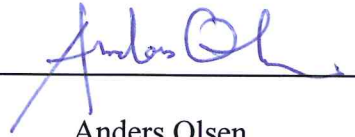
innuttaassuseqarneq akuerineqarnersoq, imaluunniit danskisut innuttaassuseqalernikkut nunami pineqartumi innuttaassutsip atorunnaarsinneqarnissaanik piumasaaqateqartoqarnersoq apeqqutaassaaq.

3. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Naalagaaffimmi innuttaassuseqarnermut malittarisassat naalagaaffeqatigiinni tamarmi assiigtariaqarnerat ataatsimiititaliamit isumaqatigineqarpoq. Siullermeerinninnermi oqallisiginninneq tunngavigalugu Kalaallit Nunaat naalagaaffeqatigiinnit anilluni namminersorluni naalagaaffinngorpat soorunami Kalaallit Nunaata nammineerluni innuttaassuseqarnermut malittarisassanik aalajangersaasussaajumaarneranik erseqqissaateqarnissani ataatsimiititaliap tunngavissaqarsoraa.

Siunnersuut **akuersissutigineqassasoq** **ataatsimiititaliamit** **isumaqatigiittumit** inassutigineqarpoq.

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni isumaliutissiisummilu allassimanageratut paasinnilluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

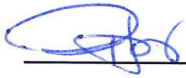

Anders Olsen
Siulittaasoq

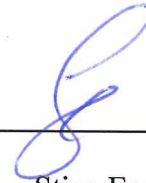

Mariane Paviassen
Siulittaasup tullia

Aleqa Hammond

Rachel H. Ingemann

Stine Egede

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni isumaliutissiissummilu allassimaneratut paasinnilluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Anders Olsen
Siulittaasq

Aleqa Hammond

Mariane Paviasen
Siulittaasup tullia

Aleqa Hammond

Rachel H. Ingemann

Stine Egede